

Redacțiunea, Administrațiunea
și Tipografa:
BRAȘOVU, piața mare, Târgul
Inului Nr. 30.
Nu se înfrânge nici o primărie.
Nonscripta nu se răsturnă.
Situațiile de anunțuri:
Brașov, piața mare, Târgul
Inului Nr. 30.
Inserate mai primesc în Viena
R. Weiss, Haasenstein & Vogler (Otto
Wass), H. Schalk, Alois Herndl, M.
Dukas, A. Oppelt, J. Demmeberg; în
Budapesta: A. V. Goldberger, Kék-
stem Bernat; în Frankfurt: G. L.
Domb; în Hamburg: A. Steiner.
Prețul inserțiilor: o serie
garmond pe o coloană 6 or. și
30 or. timbru pentru o publi-
care. Publicări mai dese după
tarifă și învoială.
Reclame pe pagina a III-a o
seră 16 or. v. a. sau 30 bazi.

GAZETA TRANSILVÂNIEI

ANULU XVI.

„Gazeta” este în să-careți
Abonamente pentru Anstro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 25 fl., pe trei luni 10 fl.
N-rii de Duminecă 8 franci.
Se primumă în toate ofițele
poștale din țară și din afară
și la dd. colectorii.
Abonamentul pentru Brașov:
a administrațiune, piața mare,
Târgul Inului Nr. 30 etagiul
I. pe un an 10 fl., pe șase
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 or.
Cu dusul în casă: Pe un an
12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni
3 fl. Unu exemplar 6 or. v. a.
sau 15 bani. Atât abonamen-
tele cât și inserțiunile sunt
a se plăti înainte.

Nr. 189.

Brașov, Vineri, 27 August (8 Septembrie)

1893.

Cum și-a rezolvat problema pro-
curorului din Clușiu.

III.

Brașov, 26 August v.

„Pote să-și închipuască cineva
o nisuiță mai naturală, mai motivată
și mai îndreptățită în sentimentele
acelei societăți române, care vrea
să ocrotască pe frații săi asupriți,
decât ocrotirea intereselor națio-
nale ale acelor frați, cari sunt
espuiș nimicii, deosece acesta
ocrotire o pretinde nu numai co-
munitatea de rasă, ci și un inte-
res mai înalt, mai nobil și mai
general, adică umanitatea?”

Vorbărețul procuror ungu-
resc pronunțându în focul discursu-
lui său aceste cuvinte, și a tăiat
înșuși cranga de sub picioare, căci
cu toate că a înțeles în pasagiul ci-
tat numai pe Români din Basarabia,
cari după el ar fi cu totul
parasiți de „Ligă”, el nu va pute
nega, că aceeași „naturală”, „moti-
vată” și „îndreptățită” nisuiță de-a
ajuta fraților asupriți este la loc
ori și unde s’ar afla conaționali,
cari să fiă espuiș nimicii națio-
nale.

Întrebarea este numai că oare
Românii aflători sub stăpânirea
ungurească sunt ori nu și ei amenințați
în existența lor națională?

Procurorul a susținut că n’ar
fi amenințați, că ar fi „cei mai liberi
Români”, der n’a putut dovedi
acesta cu nimic și nici n’a fost în
stare să-l dovedească.

Tot ce a adus înainte despre
cele 94 procente dintre Români, cari
nu cunosc limba statului; despre
„sutele” de comune, cari au fost
maghiare și s’au romanisat; despre
aceea, că Românii nu cunosc limba
statului și nu vor să o învețe, ba
să opună lăptei ei; despre faptul,
că se mai află încă colo și funcțio-
nari de naționalitate română pe la
tribunale și prin administrații; și
despre scutul și ajutorul, ce l’ar primi
biserica română dela stat; despre
cele multe școle populare, ce și le-au
înființat Românii din *propriele lor*
mijloace; despre cele patru gimnasilor
române; despre persecuțiunea pres-
sei române, care ar fi neînsemnată
în raport cu persecuțiunile din alte
țări; despre raporturile diferite de
posesiune, cari ar motiva legea deo-
bită electorală pentru Ardeal și
despre modul cum s’ar fi făcut la
noi împroprietărirea țeranului în con-
dițiuni mai avantajoase ca în Ro-
mânia — toate acestea, dicem, nu
dovedesc absolut de loc, că Ro-
mânii din Transilvania, Bănat și
Țara unghurească n’ar fi amenințați
în interesele lor de viață naționale,
ci din contră sunt numai de natură
a susține și mai mult gravaminele
lor îndreptățite, cărora le-a dat
expresiune viuă și „Replică” tineri-
mei noastre.

Căci bine să luăm aminte.
Dacă din peste trei milioane de Ro-
mâni supuși stăpânirii unghuresci 94%
nu vorbesc și nu cunosc limba ma-
ghiară; dacă ei au torța de-a roma-

nisa chiar sute de comune maghiare;
dacă însuși d-lu Jeszenszky recu-
nosc necesitatea ca să nu fiă es-
chiși dela funcțiunile publice; dacă
biserica română este un factor, de
care statul trebuie să țină seamă, și
dacă acest popor român aduce
jertfe atât de imense susținându-și
3700 școle populare din propriele
sale mijloace pe lângă darea cea grea
ce-o plătește statului și din care nu
i-se reîntorce nimic pentru cultura
sa națională — atunci, credem, este
destul de clar și de limpede do-
vedit, că acest popor este o indi-
vidualitate puternică națională, care
pentru ca să existe și să se desvâl-
te are nevoie de-o mare porțiune
de libertate și de drepturi naționale.

Acosta libertate și aceste drep-
turi însă nu pot fi înlocuite prin
impunerea și lăptea cu torța a lim-
bei și a culturai maghiare. Cu alte
cuvinte, printr’un regim artificial
care ocrotesc numai interesele de
rasă ale nației domitoare, nu se
pot ocroti totodată și interesele
naționale ale poporului român. Și
dacă vom avea în vedere restric-
țiunile sistematice, constante și totu-
mai mari, cu cari acest regim
tinde a împiedeca cultivarea și lă-
ptea limbei și a culturai române,
pe conta cultivării și lăptei „limbei
statului”; dacă vom considera, că
toți aceia, cari se opun acestor
restricțiuni în apărarea intereselor
naționale ale poporului român, sunt
declarați de „trădători de patriă”
prigoniți și bătuti cu pietri ca la
Turda și Oradea-mare: atunci intră
în deplină vigore și pentru Români
din Transilvania și Ungaria, ceea
ce a susținut d-lu Jeszenszky față
cu Români din Basarabia și nu
600,000, ci peste 3,000,000 de Ro-
mâni sunt espuiș nimicii naționale.

Eată-ne așadă amenințați de
aceiași pericolul de desnaționalizare,
la care d-lu procuror susține, că
au ajuns Români, basarabeni și
eată că se ivesc cazul prevădută
de el, ca conaționali nostri liberi să
nisuască a ne ocroti interesele naționale
amenințate, nisuiță „naturală”,
„motivată” și „îndreptățită”, dictată
chiar de „un interes mai înalt, mai
nobil și mai general al umanității”.

Iși poate închipui cineva o espli-
care mai firască, mai clară și mai
convingătoare a înființării „Ligei” și
a scopului, ce-l urmăresce ea în
ocrotirea intereselor de cultură ale
Românilor asupriți?

Der problema procurorului din
Clușiu nu a fost de-a ajunge la o
limpede a cestiunei, care a pro-
dus atâtă amărăciune între Români
și Unguri. Scopul lui a fost de
a linguși pasiunile șovinismului
maghiar, a căruia escese contra
intereselor naționale ale Români-
lor au produs acea reacțiune în
spiritele traților nostri de dincolo,
care a dat acum doi ani nascere
„Ligei”; suspițiunile și învinuirile
lui contra noastră și a fraților nostri
au intenționat numai a susține și

mai departe domnirea acelor „in-
stincte plebeice” a acelei „canaillocra-
ții” despre care ne vorbea mai
deunăzi „P. Lloyd”, domnirea celui
șovinism escesiv și violent, pen-
tru care „patriotismul este una cu
intoleranța” și „zelul național este
sinonim cu pofta de persecuțiune.”

Natural, că vrându a câștiga
o „victorie” șovinismului militant,
procurorul Jeszenszky a trebuit să
ignoreze cu totul trecutul, faptele
istorice și stările reale și să-și creeze
cu ajutorul fraselor stereotipe ale
apostolilor maghiarismului violent
un sistem de suspițiuni la adresa
tuturor Românilor, tractându în mo-
dul cel mai frivol și îngâmfat ces-
tiunile cele mai vitale pentru statul un-
gar, vorbind cu dispreț despre
nisuițele legale ale Românilor pen-
tru egala îndreptățire națională și pen-
tru autonomia Ardealului, nisuițe
cari nu pot fi delaturate nici cu o
sută de procese de presă, ci numai
cu un regim de dreptate și de li-
bertate.

Dacă procurorul din Clușiu cu
aderenții săi cred, că acesta și-a
rezolvat „strălucit” problema, este
o părere a lor. Părerea noastră însă
este, că el prin vorbirea sa de
acusațiune violentă, îngâmfată și rabu-
listă a făcut cel mai rău serviciu
statului ungar și chiar intereselor
bine înțelese ale maghiarismului.

Voci asupra procesului pentru „Replică”.

„Rumänische Correspondenz” din
București, care primește informa-
țiuni din cercurile guvernului ro-
mân, scrie din incidentul procesu-
lui pentru „Replică” în nr. său dela
2 Sept.:

Simpatia diferitelor naționalități pen-
tru sörtea conaționalilor lor înafară de
propriul lor stat este nu numai forte
îndreptățită, ci și pretutindena usuată...
Francieii, Italianii, Germanii sau alte na-
țiuni s’ar uita ou consternare la acela, care
ar voi să le dispute dreptul de a arăta o
asemenea simpatie sau de a-i da expresi-
une.

Tot asemenea Români, cari trăiesc
în regatul României, au cea mai mare
îndreptățire de a se interesa de sörtea co-
naționalilor lor, și de-a urmări cu aten-
țiune și cu viuă simpatie acele străduințe,
prin cari Români locuitori sub sceptrul
ocronei ungare nisuesc a dobândi acea
posițiune, pe care a precizat-o Dr. Rațiu
într’o scrisore către „Norddeutsche Allg.
Ztg.” și publicată de acesta.

Faptul, că guvernul unghuresc a
cassat ordinul de oprire al conferenței
din Sibiu și a conces ținerea ei, a fost
făcut și în România cea mai bună impresi-
une și a delaturat neliniștirea de care
erau cuprinse spiritele. Se credea în ge-
nere, că această concesiune de-a se ține con-
ferența este un semn, că în cercurile
competente ale Ungariei începe a răsbi pâr-
rerea, că pentru mișcarea națională a Ro-
mânilor din Transilvania sunt motive îndre-
ptățite, pe cari nu le pot ignora pentru
durată, și cumcă o discuțiune publică mai
ușor poate afla calea, pe care toate parti-

dele ar pute să ajungă la un rezultat după
putință mulțumitor.

Se pare însă, durere, că în această pri-
vință lumea aici s’a dat unei amăgiri, căci
arestarea în Predeal, escortarea la Clușiu,
procesul și condamnarea lui Aurel Popo-
viciu dovedesc, că nu poate fi vorba de o
părere și judecare mai conciliantă și mai co-
răspunzătoare împrejurărilor din partea Ungu-
rilor și că o soluțiune a acestei cestiuni in-
curcate între marginile acestui stat de națio-
nalități încă e departe de rezolvarea ei.

Afacerea însă nu este niciodată de
așa, ca să intereseze numai pe statul un-
gar, din contră ea trece deja, pentru legătura
ei cu cestiunea orientală, pe terenul interna-
țional și câștigă prin aceasta un viu inte-
res pentru toți aceia, cari stăruesc pen-
tru susținerea păcii europene. Din această
parte se va recunoște fără îndoială, că în
fața multiplelor interese, ce se înorăiează
aici, este la locul ei oarecare considerațiune,
și că nici decum nu poate fi consultă de
a vătămă, fără necesitate, simțul națio-
nal și a nu ține nici un cont de opi-
niunea publică.

Dacă Ungaria se crede în drept de-a
procede în propria țară astfel în cestiunea
naționalităților, cum procede, tocmai cu
considerare la situațiunea poate nu destul de
clară și sigură internațională, nu și va
aroga nimeni dreptul de-a face obiecțiuni,
der totuși va deștepta temeri la celelalte
puteri ale alianței de pace și li-se va păr-
e forte bătător la ochi, dacă din partea un-
ghurească se ridică fără nici o necesitate sus-
pițiuni în contra unui stat amic, care
până acuma a procedat într’un mod a-
tât de corect, încât chiar și diarele ungu-
resci, în această privință supersensitive, n’au
putut afla nimic ce ar fi putut să fi
exploatat în contra cercurilor conducă-
tore ale României.

Este un lucru cunoscut, că guver-
nul român a luat o pozițiune atât de
corectă, încât trebuie să se recunoască din
toate părțile, că a ținut seamă în totu
chipul de pozițiunea, ce-i este indicată țării
prin starea lucrurilor și prin raporturile
internaționale. Nu se poate destul accentua
câtă silință și-a dat ministrul de es-
terne, d-lu Alexandru Lahovary, și cum a
sosit și învingă greutățile neînsemnate,
ce s’au născut pentru guvern prin reac-
țiunea celor ce se petrec în Ungaria asu-
pra opiniunii publice de aici.

— Mai departe dice, că și presa amică
guvernului și-a înțeles problema corectă
și ar pute să servescă ca exemplu presei
unguresci, care nu lasă să trecă nici un
prilegiu de-a ridica totu felul de suspi-
țiuni, cum este cea lăptă de Moldovan
Gergely, că guvernul român ar subven-
ționa „Liga” cu sute de mii de lei. Dacă
ar cunoște numai cât de puțin împreju-
rările, respectivii s’ar convinge de netemei-
nicia învinuirilor lor. „Der o anumită
diaristică nu se sfiesc când e vorba să
apere o pozițiune nu tocmai sigură. *Audacter
calumniare semper aliquid haeret.* Numai
câtă nimeni nu se poate mira, dacă atunci
în foile, cari n’au să ia nici o considera-
țiune, răsună un ecou, care nu le este
plăcut celor ce strigă.”

În interesul general n’ar fi să se
dea acestor polemii o importanță prea
mare, deși nu trebuie să fiă de altă parte
de totu ignorate. Altfel stă însă lucrul
dacă într’o astfel de luptă pășesc ele-
mente, cari ar trebui să se țină

de ea, căci în cazul acesta expresiunea și schimbarea de păreri câștigă o însemnătate mai mare, pe care a-le cunoște și a-le urmări pună preț persoanele politice și pressa. Astfel este și pledoaria caracteristică a procurorului unguresc și procesul contra d-lui Popoviciu, care a produs în țară un mare resentiment, căci acel procuror se exprimă asupra României într-un mod, care nu e compatibil cu poziția sa și cu locul, de unde și a ținut discursul.

Noi credem, că guvernul român abia va da jrecare atențiune aserțiunilor nealificabile ale acestui șovinist încarnat, căruia doră i-se va face clară pozițiunea de cătră propriul guvern, a căruia atitudine corectă nu e ase trage la îndoială nici un moment (? — Red. Gaz.)

SCIRILE ȚILEI.

— 26 August.

Majestatea Sa Monarchul nostru va sosi Sâmbătă la B. Șebiş, unde se vor ținé manevrele în ținutul curat românesc de pe valea Crișului-alb. După oam i-se scrie „Tribunei“, Românii din jurul acela fac pregătiri mari, ca să primescă pe monarch în mod vrednic. Protopopii G. Popoviciu (Șiria), I. Cornea (B. Ineu) și C. Gurban (Buteu) s'au sfătuit în privința acesta cu preoții mea și cu poporul sătean. Majestatea Sa va fi încuartirată la contele Wenckheim din Șebeș, Arhiducele Iosif la subcolonelul în pensie Nic. Strava (de nasce din Porumbăoș), Arhiducele Albrecht, la familia Almai. — Clerul gr. or., o deputațiune de 40 preoți va fi condus de Episcopul Meșianu, care va fi găzduit la d-l Gurban, ér cel gr. cat. de Episcopul Pavelu, încuartirată la cetățenul P. Lulușă. Duminică va asista Majestatea Sa la serviciul divin în biserica catolică. Dorința Românilor ar fi să viziteze și biserica lor. Majestatea Sa va trece de astă-dată tot prin comune curate românesce. Ungurii răspundesc fama, că monarchul va da „lecțiune aspră“ episcopului „trădător de patriă“...

— x —

„Mileniu sângeros.“ Sub acest titlu, descrie un raportor al lui „Bud. Hirlap“ o conversațiune, ce dice că a avut-o cu un fruntaș român. Conversațiunea se termină cu cuvintele fruntașului astfel: „D-vostre vă pregătiți se serbați mileniul. Și credeți D-vostre, că noi vom privi liniștit la demonstrațiunile ce le veți face pentru idea de stat maghiar? Vă înșelați! Până atunci vor aduce lucrurile la oușă. Va fi o luptă pe viață pe moarte! Mileniul va costa multă sânge din ambele părți. Un sângeros spectacol va fi acela! Eu, și cu mine mii și mii de Români suntem gata a ne jertfi viața pentru cauza, pe care o cuvântul și cu péna până acum n'am putut-o valida. Pote să fiți D-vostre mai tari — și atunci noi vom peri și Ardealul va înceta de a fi românesc — dér noi ne încredem în puterea noastră și sperăm!“ — După atâtea nădrăvănii, ce esă dilaic la lumia în foile unguresc, nu ne mai mirăm nici de acesta....

— x —

Pituk la Oradea mare. Lui „Arad és Vidéke“ i se scrie: „Episcopul Pavelu va oita pe Pituk înainte sa și-l va trage la răspundere pentru acușățiunile ridicale în contra lui. Pituk a declarat, că va merge la Oradea, dér nu prea are voie să între-eră în diecesă. (Sunt acrii strugurii!) Unica sa dorință esă fiă invătător.“ — Deo-camdată invătător, apoi inspector de școle și în urmă profesor de limba română la universitatea din Clușiu. Nu-i așa? Au mai făcut cariera acesta și alții... cu mai puțină „qualificațiune“.

— x —

Călduri tropicale în Londra. De 50 de ani nu s'a mai vădută în Londra o căldură așa de mare și așa de statornică, ca în ultimele două săptămâni. Nici bătrânii obiar nu-și aduc aminte de așa ceva și cercetările meteorologice sunt foarte interesante și curioze în același timp. Astfel după cum s'a dovedit la observatorul din Gre-

vich, căldura s'a ridicat în capitala Angliei până la 100 de grade Fahrenheit. Acesta a durat și de Ți timp de 14 zile. În stradele mici și înguste ale Londrei mai o semă arșița era îngrozitoare. În fî-care Ți cădeau în drum sute de oai dela trăsuri, omnibuse și tramvauri. Un număr mare din aceștia au fost omorîți. Afară de aceea au murit o mulțime de omeni din cauza insolăției.

— x —

Musica militară va da un concert duminică în 10 Septemvre, în sala hotelului Central nr 1. Programa este variată și interesantă. Inceputul la 1/2 Ți ore s'era. Intrarea 30 cr.

Perchisițiune domiciliară.

Cetim în „Tribuna“ de eri:

Judele de instrucțiune Gödri Sándor ni-a înmanat ieri d. a. următorul deciziune judecătorească, pe baza căruia ni-a făcut, nu mai soim a cătea, perchisițiă domiciliară:

„Judele de instrucțiune al tribunalului din Sibiu, pe baza propunerii procuraturii supreme regesci din Clușiu Nr. 4068 dela 2 Septemvre 1893, ordonă perchisițiă domiciliară contra lui Andrei Balteș, redactorul responsabil al fôiei politice „Tribuna“, și administrației numitei foi, cât și în locuința lui Andrei Balteș. Pentru-o s'a ivit bănuială temeinică (alapos gyanu) că redactorul responsabil Andrei Balteș ascunde în localitățile redacției și administrației, séu în locuința s'a, scrisori relative la fapte contra statului, cari admit presupunerea, că sunt la mijloc fapte urmărite de legea penală și conțin și conștitue date importante pentru cercetarea criminală. Din acest motiv perchisițiă domiciliară trebuia ordonată contra numelui redactor pe baza §-lui 104 din procedura penală.

Sibiu, 4 Septemvre 1893.

Judele de instrucțiune al tribunalului din Sibiu: Gödri Sándor m. p.

Perchisițiă a durat dela orele 2 până cătră orele 5, în care timp au fost scoșmonite de judele de instrucțiune și de două ajutoare ale sale, asistând procurorul și organele poliției, toate hârțile, diarele și cărțile aflate în redacția, administrația și tipografia „Tribunei“. Pe urmă perchisițiă a fost continuată în locuința privată a lui Balteș.

Cât de „alapos“ este bănuială, că în localități se ascund „hârții doveditoare de fapte contrare statului“, se vede de acolo, că nu s'a aflat nimica și nu a fost nimica sequestrată, afară de vre o câteva exemplare din Memoranduri aflate în locuința lui Balteș.

Numai românesce!

Am Țișă în numărul nostru de eri, că ori cât de prevenitor, ori cât de amabil ar voi cineva să fiă în atingerile sale dilaice cu contrarii noștri, concesioni în detrimentul limbei și naționalității sale nu-i este permis să facă nici-o dată și nici într-un casu. Prin astfel de concesioni, ce din nenorocire la noi nu sunt tocmai rari, am nutrită continuu îngâmfare și nesățul adversarilor noștri, cari astăȚi au ajuns până a-și face pretensiuni chiar și față de întrunirile și petrecerile noastre pur naționale. Ca dovadă ne poate servi și următorul casu mai recent, ce s'a petrecut în D.-St.-Mărtin:

În D.-St.-Mărtin, ne scrie corespondentul nostru, s'a ținut vara acesta adunarea generală a despărțământului Asociației transilvane, cu care ocaziune s'a dat și o petrecere, care de-alfel a fost cercetată de un public foarte numeros și a reușit în total cât se poate de bine.

De sine se'nt-lege, că fiind arangerii petrecerii toți Români, și — ce e mai mult, — fiind petrecerea acesta împreună cu adunarea generală a unui despărțământ de al Asociației noastre tran-

silvane, ea avea să fiă curat național atât în formă, cât și în fond. Cu tôte acestea însă, d-nii arangerii ai acestor serbări află cu cale să tipăre-o pentru Maghiari invitări în limba maghiară, — lucru, ce Maghiarii nu-lă practică și, pe cât soiu, nu l-au practicată nici-o dată față de Români.

Lucre firesc, că în urma acestei purtări „preventore“ din partea arangerilor români, Ungurii — în consecință — se așteptă la o asemenea purtare „preventore“ și în petrecere. D'ea invitările s'au făcut pe gustul lor, pentru ce se nu se facă și ordinea de dans pe gustul lor? A trebuit deci, să se ia în ordinea de dans și famosul „Csárdás“. Dintre damele române, spre onore fiă Țișă, mare parte erau îmbrăcate în costum național. Acum închipuesc și ori și cine: costum național românesc și „csárdás“ unguresc!

Ungurii însă nici cu atăta nu se mulțumiră: după ce o dată în ordinea de dans se afla și „csárdás“-ul ei pretinseră în consecință, ca acesta să se și danseze de toți, micu sau mare, bărb-Ți și femei, cătriță și oliorin: — toți fără deosebire.

Etă încercătura, în care a fost adus publicul român prin purtarea „preventore“ a dlor arangeri! Bunul simț nu le a lăsat pe multe din damele noastre să se avente la „csárdás“. Urmarea a fost, că fôia maghiară din locu, „Kükülö“, li-a făcut — drept mulțumire pentru purtarea „preventore“ a dlor arangeri — o aspră critică, ca se nu Țică chiar insultă.*

În numărul său dela 6 August, această fôia criticând pe damele noastre, dice: „Era o adevărată plăcere a te uita, cum se avente la „Romană“ și fetele maghiare; dér apoi urmând pirăitorul csárdás unguresc, n'a fost frumos din partea Românelor, că s'au retras dela joc și tinerilor maghiari li-au dat corte. Din acesta s'ar fi putut isca un mare conflict, dér moderațiunea și serioșitate (sic!) tinerilor noștri maghiari pe neobservate au aplăsat lucrul.“ După acestea apoi fôia ungurescă li da tinerilor români lecțiuni de bună purtare, prezentându-i ca pe nise omeni incult și necicliți.

Etă, Die Redactor, cum soiu Ungurii să răspătescă purtarea „preventore“ din partea Românelor. D'ea faci o dată cauza comună cu ei, apoi trebuie să-i lași să-Ți jöce mendre până în sfirșit, că în casu conțrării prea ușor se poate întâmpla, ca să rămănem cu capetele sparte. D'ea-i inviți la petreceri și în societă românesce. ei nu umbă să se orienteze după public, ci așteptă ca publicul să se orienteze după ei. Așa sunt ei în tot locul și la tôte ocaziunile, la ceea ce nu puțin va fi conțribuit chiar servilismul nostru. De aceea, pentru salvarea ambiției noastre naționale nu ne rămăse alta de făcut, decât să ne terim de a face cauză comună cu ei nu numai pe terenu politic, ci și pe cel social. Coresp.

Vorbirea de acușățiune a procurorului Jeszenszky.

(Urmare.)

Și acum pun întrebarea, cum se poate pregăti, ce s'ar puté face spre ajungerea scopului mare și temerar, pe care ei cred că-l vor puté realiza cu ajutorul rusesc, înțeleg unirea Ardealului cu România?

Așa, precum acușății în broșura răspădită de ei au dat răspunsul la întrebarea acesta, așa, precum ei prin faptul răspădării au făcut deja pasul prim spre această țintă, prin atacarea legilor a celor, pe cari ca pe fundamente este aședată integritatea teritorială a Ungariei prin denegarea validității legii de uniune, care este o lege cardinală prin care se asigură integritatea teritorială a statului, adecă prin atacarea articolului I. adus în Clușiu la 1848 și a articolului XLIII din 1868, care regulă uniunea, prin tragerea la îndoială a îndreptării dietei clușene dela 1848 de a deceta uniunea, și a dietei din Pesta

* Bine că nu v'au spart și capetele! Încă n'afi invătător a cunoște, ce însemnă în timpul de aȚi „frățietățile“ cu Maghiarii? — Red.

dela 1865; prin declararea legilor acestora de pururea nedrepte pentru Români, de pururea forțate, de pururea invalide și aduse cu eschiderea Românilor și prin denegarea obligativității legale pentru Români a acelu raport de legătură legală, care astăȚi unesce Ardelul cu Ungaria; — prin protestarea în contra înarticulării în lege a uniunii, din cauză, că conducători conjurați în contra noastră ai glötelor adunate la Blașiu, au avut otezarea de a contraȚie legii aduse în dieta legală convocată dela 1848 și afirmarea, că organizațiunea legislațiunei conștituite pe baza unui drept fundamental ar fi identică cu călcarea în picioare a drepturilor poporului român; prin divulgarea, că uniunea legală decretată ar fi un atentat îndreptat la viața României, prin oțezanța de a amenința statul maghiar cu aceea, că Români nu vor uita nici-o dată acesta uniune pururea nedreptă și atentătoare la nimioirea Românismului și că pentru acesta, în ziua de socotela apropiătoare vor cere satisfacțiune, și d'ea va fi de lipsă pentru eluptarea libertății lor naționale, vor jertfi bucură sânge și viață; acesta d-lor iurați! este o tendință deschisă revoluționară îndreptată direct la unitatea și esistența statului maghiar, față de care vr'o argumentare ori discusiune n'are loc. Căci un stat organizat față cu un asemenea atac, o singură armă pote să aibă, un singur răspuns demn, pe care i-lă da în mână necesitatea defensive: această armă este lovirea fără milă a astorfel de atacuri resvrătoare, nimioirea lor din rădăcină, estirparea și zdrobirea lor totală.

Propăgarea acestor doctrine: răspădirea lor prin tipar, cooperarea la răspădirea a celor, potențarea rezistenței elementelor discordante, întărirea puterii a celor, și tôte acestea cu scop, ca uniunea Ardelului cu Ungaria să se declare de ilegală, invalidă și prin acesta sentimentul comunității, pe care noi toți lă considerăm de conștituit și pentru via nedepărtabil, să se aducă la șovăire, să se resvortorne, ba să se stirpescă din pepturile cetățenilor noștri români, cari și altfel de ani întregi sunt fără încetare agitați, ca să se smulga din inimele Românilor și firele utime de rădăcină a sentimentului comunității: etă d-lor jurați! acesta este crima acușător, căci acesta formă atacarea puterii obligătoare a articolului I. dela 1848 din Clușiu, și a articolului XLIII dela 1868, ce colidează și este de a se pedepsi după § 173 al cod. pen. și a cărei atacare prin răspădirea de tipăritur este clară oprită prin § 171.

Eu d-lor, nu mă folosesc de ocaziunea ce mi se oferă mie, ca unui custode al legii, de a descrie pericolele ce isvresc din denegarea obediției față de legi, cari de o potrivă obligă pe toți cetățenii, din nerecunoșterea puterii obligătoare a legii, c'un cuvânt din atacarea dominiului legii și a dreptului, cari d'ea vor ajunge la prepotență, statele se disolvă de sine în bucăt, nu mă dimită nici în descrierea periculelor, ce se pot nase din atacarea unei stări legale și prin urmare a întregii ordine de drept; nu vă voi zugrăvi nici ică aea a disoluțiunei, care denegă recunoșterea față de legislațiune și organizațiune: căci d'ea e vorba de atacarea acestor două legi fundamentale, cari asigură unitatea și organismul statului maghiar, D-vostre înțelegți voluntar la moment și fără debila mea voce tôte pericolele isvortore din atacarea acestei legi și ca fi credincioși ai acestei patrie, cari esericiți funcțiunea de judecatori veți cunoște și simți: că datorința supremă, cea dintăi și cea mai naturală a D-Vostre este, să apărați legile acuma atacate și să scutiți puterea, integritatea, legalitatea a celor fără șovăire și cu o resoluțiune și tărie nelăvinsă, față cu atacurile din ori ce parte și să le susțineți în deplina lor putere.

Căci autonomia și independența Ardelului în înțelesul „Repliei“, disturbarea organismului statului maghiar în înțelesul acestor doctrine, ar fi primul pas nu numai spre esirea totală din con-

statului maghiar, d'ar acesta ar con-
 tine și la unirea cu România, la crearea
 unei Daoc români mari, care deja acusatii
 în răspândire și o-au ficsat de țintă des-
 înă. Căci ei cred — și p'ote nu fără ori
 motiv: că deocă Ardélul va sta singur,
 că legăturile sale cu Ungaria se vor
 tăcea și-și vor perde spriginulă nar-
 rale, pământul acesta — ah, câtă mi e
 greu s'o spună — a încetat de a mai
 pământ maghiar, pământul acesta va
 atunci pământ român, — și atunci e
 mai cestiune de timp, că ore acesta
 este de țără, ajungându aceste năsuințe
 patriotice la învingere, până când ar
 să pută rezista, până când s'ar pută opune
 terii atractive, ce ar eseroia asupra ei
 învința vieții unui stat național din ve-
 mătatea imediată, un stat puternic și
 activ în manifestățiunile societății sale.
 Și acuma întrebă ăra, d-lor Jurați!
 cum se potă pregăti, cum se potă câștiga
 lime pentru acest mare scop final;
 care este modul și mijlocul cel mai apt
 pentru lățirea și intensivarea puterii valu-
 rilor mișcării inițiate, pentru a o ține la
 vremea țilei, a recruta adepți noi pentru
 în România și între cetățenii noștri
 tineri, a mătura la timp aceste năsuințe,
 să înmulți și a le esocita?
 Spre acesta servește ărași numai ca-
 re și modul, pe care 'lă urmăresce tipă-
 rarea răspândită de acusatii, va să dăie
 înainte de tôte de a zugrăvi națiunea ma-
 ghiară — și traducerea germană, francesă
 englesă a cărței e adresată Europei —
 a înepă pentru oivilisațiune, de barbară,
 care și astăzi numai distruge p'ote, de un
 conglomerat hunic-mongolic, care im-
 pedecă și periclităză progresul și civili-
 zăciunea Europei orientale, asupra căruia
 de acia, de când își usurpăză aici lo-
 tă spre rusinea oivilisațiunii, a sburat
 în urme în butul vecinătății „strănepo-
 rilor Romanilor“ „civilizați“. Apoi a des-
 e Ungaria, ca pe un pământ classic
 arbitrarului, nedreptății și a violenței eser-
 te în contra naționalităților cu liberti-
 tu și cu asistență de stat așa, că lu-
 ma civilizată n'oi ideia palidă nu are des-
 de acesta. Căci după tipăritura răspân-
 dă acusatii Maghiari privilegiați potă să
 mătă aici crimele cele mai strigătore la
 țără, ăra Românul înzadară își caută ori
 să scut și remediu. Căci în statul un-
 garesc, începându dela esercierea dreptu-
 rii constituționale, dela legea electorală,
 ramurile organizațiunii statului, ins-
 tituțiunea publică, justiția, administrația,
 ba chiar și biserica, c'ună cuvânt
 ce în alte locuri servește spre promo-
 varea vieții spirituale și materiale a popo-
 lului, aici tôte acestea sunt îndreptate
 într'acolo ca naționalitatea, limba, civiliza-
 ția, religiea, dezvoltarea materială să
 se compră în modul cel mai tiran și
 în cele în picior.

Și să fiă Maghiarul asupritorul popo-
 lului eale, când el a dat străinilor co-
 nștiință aici est-fel de drepturi, libertăți
 privilegii, de cari nici el însuși n'a dis-
 tinct? El se despăie naționalitățile de limbă,
 după o conviețuire de 1000 de ani,
 masele de sute de mii ale Romanilor
 și azi nu este urmă de limba maghiară,
 vreme ce alte state, în a deocea parte de
 timp au făcut să dispară, au con-
 stituit și absorbită nămurile streine de ele?
 Ce se vorbi aici cu minte sănătoasă des-
 asupritura limbei romănesci, când după
 statistica numai 6% a Romanilor știu un-
 garesce, ăra 94% nu cunosc limba statului.
 Nu este singur faptul acesta o do-
 ctă, că maghiarisarea cu forța bucinată în
 lumea cu timpane de metal, este o
 rășină din cele mai josnice.

Și deocă în treoută noi n'amă țintită
 învinsă naționalităților și amă pă-
 șina de ciosură, ca pretutindena și tot-
 ția, așa și la folosirea limbei, idea li-
 bertății, c'ună cuvântă fiind-că amă fostă
 în onestitatea noastră — de bună
 înțelegere, arma acesta să devină astăzi ar-
 ma pentru ruinarea statului nostru?
 Pe ce-și bazăză ei atacurile? Pe nu-
 mărul lor, când Românii nu sunt numai
 a locuitorilor țării? Său pe descen-

dența lor avitică formăză ei pretensiuni
 față de regatul ungresc, care numără
 deja 900. de ani, când originea lor avi-
 tică, după învățătura științei seriose este un
 basm naïv? Ei iscodesc istorii înspăi-
 mântătoare despre maghiarisarea violentă,
 când ou sutele se află comune, cari mai
 înainte avu locuitorii curat Maghiari,
 ăra astăzi și au nitat de tot limba și
 s'au valahisat? E maghiarisarea violentă
 aceea, când se află omeni aparținători cla-
 sei inteligente, crescuți și îmbătrâniți
 aici, cari nu știu limba statului? Vorbeso
 ei despre terorism și asuprire? și denegă
 sistematice înaintea judecătoriei și a juriului
 îndreptățirea limbei statului și chiar și
 aceea, cari știu ungresce, îndrănesc a
 se opune legii, a trage degetul cu statul
 maghiar, și n'ar grăi pentru o lume un
 cuvânt maghiar, numai ca să potă de-
 monstra și înaintea publicității cu aceea,
 că denegă recunoșterea limbei de stat.

Au este exemplu în ore care statul al
 lămei civilizate, ca cetățenii aparținători
 clasei inteligente a unei țări, să nu cunoscă
 limba statului și să ău teze a-o declara de
 necesară, ori deocă o cunoscă să tăgădu-
 escă cunoscința limbei acelu stat, în care
 s'au născut, au crescut, în care trăesc,
 și află fericirea și ai cărei cetățeni datori
 cu obediență sunt? Și când ei denegă re-
 cunoscerea dela limba statului și declară
 pretinderea ei de nedreptate, și de injuri
 mai au înă conștiința de a divulga în tôte
 părțile lumii, că acelu stat, căruia ast-fel
 îndrănesc a se opune, fără ca să li-se
 strimbe un fir de păr, că acelu stat
 maghiarisăză cu forța, că despăie naționa-
 litățile de limba lor, că-i tiranisăză și că
 stăpănesc naționalitatea română și că o calca
 în picior fără cruțare? D'ar pe câtă este
 de obrăncă acusatiiune a deocea, divulgată
 fără rușine, totă așa de stupidă și de prăstă
 este și motivarea, cu care se silesc a-și
 justifica atitudinea lor îndărătnică față
 cu limba statului.

Cunoscința limbei maghiare i-ar des-
 brăca de naționalitatea lor; ast-fel sună
 argumentarea prostiei stupide. D'ar nu vor-
 bim noi și nu vorbeso și ei afară de
 limba maternă și alte limbi și perdutu-
 ni amă pentru aceea naționalitatea? N'a or-
 donat statul maghiar pe lângă instruc-
 tiunea limbei maghiare și propunerea obli-
 gătore a limbei germane? Ne va desbrăca
 acesta — cea ce este tot-odată și răspuns
 la imputarea, că noi suntem șovinisti —
 de naționalitatea noastră?

A nu învăta ungresce, a se opune
 cu cerbioia lățirii limbei maghiare, d'ar a-și
 pretinde din tôte parte bogată, a cere în-
 grigirea căldurosă a intereselor lor de
 naționalitate dela statul maghiar: acesta
 este o altă maximă înțeleptă a tipăriturii
 răspândite de acusatii. Și fiind-că din cauza
 sentimentului dușmănesc nutrit față de
 statul maghiar, și a disprețului față de
 acest stat, nu știu, ori de știu din îndre-
 țnicie față cu statul maghiar nu voiesc
 a vorbi ungresce, atunci statul maghiar se
 declară de nedrept, de asupritor și de prigo-
 nitor al inteligenței române, fiind-că nu
 dă funcțiuni Romanilor, cari nu învăță,
 ori nu știu ungresce, s'en deși știu, nu
 voiesc să vorbescă. D'ar mă rog, Româ-
 nia — după tipăritura răspândită de acu-
 satii, unica patriă a bunăstării și fericirii
 pămăntesci — dare-ar vr-o funcțiune ace-
 lui cetățean, care nu știe, nu învăță, s'en
 deocă știe nu vră să recunoască limba ro-
 mână de limbă de stat a României? Cine
 s'ar purta în România astfel, pe acela l'ar
 așeză înainte de tôte ca pe un bolnav
 sub observație și deocă s'ar afla, că nu e
 bolnav, ci altceva, atunci știe, că i-ar da
 ocaziune de ajuns de a medita asupra pu-
 terii suveranității României. Ceea ce în
 România e o nebunie, ceea în Ungaria — pe
 buzele răspânditorilor acestei cărți, este o
 pretensiune justă și dreptă și totodată este
 un motiv, ca națiunea noastră să se o-
 lumneze în mod infam pentru preterea
 inteligenței române. Și această Ungaria,
 calumniată din lăuntru și batjocorită în-
 aintea străinătății, cum împărtășe ea în
 mânia tuturor agitațiunilor acestora pe
 țării ei credincioși români în esercierea pu-

terii publice? Așa, că la fururile judiciare
 mai înalte aplică 14, la fururile de prima
 instanță 144, ăra administrațiune 433 băr-
 bați români chiar și după datele acestei
 cărți.

D'ar să luăm în revistă, dlor Jurați,
 capitulele culminante ale tipăriturii răspân-
 dite de acusatii. Să vedem metoda, pe
 care răspânditorii cărții acesteia o află de
 necesară a o urma cu privire la aducerea
 într'o alvia corectă a politicii de naționa-
 litate a națiunii maghiare și cu privire la
 înțelegerea și concordia dintre Români și
 Maghiari.

Tipăritura consideră de mijlocul cel
 mai potrivit pentru promovarea înțelege-
 rei și a concordiei dintre Români și Ma-
 ghiari aceea, că se silăscă a arăta, că sta-
 tul maghiar prigonesce biserica română,
 că subminăză autonomia ei și că în schimb
 pentru milioanele plătite de români aruncă
 bisericei române suma miserabilă de 100.000
 fl. numai ca să rămăne din abundența pen-
 tru totă ce maghiar.

Biserica română se prigonesce asttel
 dlor Jurați, că statul maghiar după res-
 tituirea constituțiunii sale, îndată la 1868
 și-a pus între primele agende de resoltat,
 eliberarea prin lege a bisericei române gr.
 or. de sub influința patriarhatului sêrbesc
 dela Carlovitz, care era pentru Români
 străin, fiind-că era slav ea înființă prin
 lege o metropolie la Sibiu.

Ăra autonomia bisericei a subminat
 prin aceea, că completarea scaunelor epis-
 copesce o face pendentă dela numirea re-
 gelui.

D'ar în România nu este așa și nu totă
 regele numescă la noi și pe episcopii rom.
 catolici? ce înă acolo și în ori ce altă
 țără e un drept natural al Coronei, la
 noi e subminarea autonomiei bisericești.

Este neadeverat și aceea că bisericele
 române ar fi ajutate numai cu 100.000 aru-
 cate ec'ășa, căci pentru ajutorarea bisericilor
 române vedem din an în an 199.000 fl.
 și „miserabilă“ sumă aruncată în schimb
 pentru milioanele plătite de Români astăzi
 face de totă 5.197.000 fl.

În fine față cu acusatii, că statul
 ungar ărat de în abundență dă bani pen-
 tru totă ce e maghiar și câtă de mașter
 e cătră naționalitățile sale, cred că va fi
 răspuns îndestulitor al asemenarea simplă a
 două pozițiuni din bugetul nostru de
 stat. Una este suma dată spre ajutorarea
 bisericilor române și cealaltă pentru ajuto-
 rarea bisericilor reformat. Statul maghiar
 ajută după cum amă vedut bisericele
 române, ai căror credincioși sunt esclu-
 sive români cu 199.000 fl. ăra bisericele re-
 formate, ai căror credincioși sunt esclu-
 sive Maghiari numai cu 73.000 fl. la an.
 Și cu tôte aces ea tipăritura răspândită
 de acusatii divulgă în lume că statul ma-
 ghiar persecută biserica română, o asu-
 presce și o împărtășe într'o tratură maș-
 teră.

(Va urma.)

Correspondența „Gaz. Trans“

Din diecesa gr. cat. a Oradiei mari,
Sept. 1893.

Revoltătorele scene, ce s'au petrecut
 în timpul din urmă la Oradea-mare, au pro-
 dus o impresiune penibilă asupra tuturor
 Romanilor, d'ar mai ales asupra clerului
 rural din diecesa unită a Oradiei-mari.
 Nici odată acest cler nu va pută ierta
 cea fură sêlbatică, acelu vandalism și
 grobianitate, cu care ceta dușmanilor noș-
 tri a năvălit cu pietri și bolovan asupra
 instituțiunilor noastre culturale, asupra bi-
 sericilor noastre sfinte și chiar asupra ar-
 chiereului nostru, care întodăuna și față
 cu toți s'a distins prin generositătea și bu-
 nătatea sa.

Înima clerului nostru rural e strinsă
 alipită de înalta persoană a prea bunului
 nostru arhieru, a căruia generositătea o
 ilustră în de-ajuns mărețele instituțiunilor
 culturale romănesci din diecesa noastră, apoi
 subsidiul anual de vre-o 6000 fl., împăr-
 țit de densul în totă anulă între preoții
 din parochiile mai slabe etc. etc. Prin
 aceste și alte multe fapte de înaltă gene-
 rositate, milostivul nostru arhieru a căș-

tigat inimele preoției noastre, care a sim-
 țit amar loviturile și insultele nerușinate,
 aruncate la persoană înaltului nostru pa-
 tron.

Durere însă, că deocă de asemi sentimente
 nobile este condusă preoția noastră
 rurală față da persoană multă meritu-
 lui nostru arhieru, nu tot asemi simte
 ea și față de persoanele, de cari este înou-
 giurată Prea Sântia Sa.

Se știe, că Prea Sântia Sa, neunos-
 cându bine diecesa, tătă încrederea și-o
 pune în Consistoriul său, carele prin mo-
 dule cum administrăză diecesa, și mai ales
 prin multe abuzuri, ce se comit la im-
 părțirea parochiilor, a produs în cler o
 nemulțămire foarte mare.

La anul 1890, când se discuta ces-
 tiunea gimnasiunii din Beiuș, doi preoți
 au scris în „Gazeta Transilvaniei“ despre
 vitregitatea, cu care este tractat clerul
 diecesei noastre din partea Consistoriului său
 dela Oradea. S'a arătat, cum eminentul
 membru al clerului nostru, marele orator,
 publicist și profesor, Popiu, a fost alungat
 de pe catedra profesorală într'o pa-
 rochie la sate, unde în scurtă a murit de
 supărare. Un alt vrednic preot, îngreu-
 nat cu familiă, carele se ocupă și cu li-
 teratura, din cauze neintemeiate, în timp
 de iernă grea a fost alungat din paro-
 chia sa, la o parochie tare slabă și inde-
 părțată. Pe drum soția lui s'a răcit și
 din acea oră nu a avut sănătate până ce
 nu a lăsat pe soțul său veduv, cu șese
 prunci mici.

D'ar destul atăta. De atunci și până
 acum împregiurările nu s'au îmbunătățit, ba
 înă e mai rău! La o parochie mai bună,
 preoții mai vrednici înzadară recurg, căci
 canonicii au multe rudenii și favoriți. Pa-
 rochiile de prima clasă: Cordeu și Mada-
 raș, la cari aspirau preoți meritați, s'au
 dat la doi preoți tineri, cari nu știu
 săbă vre-un merit. Parochia Pișcară a do-
 bândit o rudenie a secretarului, deși nu
 este paroch; alți parochi vrednici, cari au
 cerut'o, au rămas cu buzele umfate.

Se potă dice în genere, că preoții
 fără patroni nu câpăta parochii la noi, ăra
 cei cari sunt calificați, sunt goniti. Ba
 la noi se vorbesce înă și despre simonia
 cea afurisită prin canoane și de sântii pă-
 rinți, ce ar face-o unii din Consistoriu. De
 aici înțățiunea și nemulțămirea mai a totă
 clerului diecesan a crescut până la acelu
 grad, încăt e aprăpe să isbucnescă și în-
 afară în contra guvernului de azi al die-
 cesei, fiind clerul resoltat a cere satis-
 facere și investigațiune canonică în contra
 păcatelor Consistoriului, carele mai la tôte
 conferirile din parochie calca sub picior
 dispozițiunile canonice. E foarte probabil,
 că se vor scula mulți ca Pituk, d'ar nu ca
 să fiă trădători, asemi lui, ci ca să ceră
 pedepsirea călcătorilor de canoane.

Asesori consistoriali din preoții dela
 sate numai puțin avem, d'ar în cauze
 mai momentose, ca și la conferirea paro-
 chielor, nici aceștia nu sunt invitați. Aș-
 dă Consistoriul îl formăză numai puțin
 gremialisti. Aceștia conduc destinele
 unei diecese cu cler cult.

Deocă Ven. Consistoriul dorește liniștea
 și mulțămirea clerului, noi dorim să se
 conchieme un *sinod diecesan*, în carele
 cestiunea primă să fiă regularea parochie-
 lor, ca adevă după modelul altor die-
 ces, să se adneceze la olaltă câte 2-3
 parochii mai slabe, căci starea de azi mai
 multă nu se potă suferi.

La noi sunt mulți preoți vrednici,
 cari deși înșărcinați cu familii grele, totuși
 trebe să se necăjescă în câte-o parochie
 de 20 numere, pe când alții mai puțin
 meritați și fără familii, au parochiile cele
 bune și filie, din cari se îmbuibă.

Mai departe se recere, ca să se denu-
 mescă mai mulți asesori consistoriali din
 preoții rurali, cari mai bine cunosc die-
 cesa decât gremialistii, apoi parochiile să
 se conferescă după dreptate, ăra cei meri-
 tați și nevinovați mai mult să nu fiă gon-
 niți.

Asupra acestora ar fi de dorit să se
 gândească cei ce stau în fruntea diecesei;
 ori ce amănare e păgubitoare și deocă nu se
 vor lua în grabă măsuri de îndreptare, ur-
 marile potă fi foarte triste.

Severu.

RECTIFICARE. În numărul de ieri
 al „Gazetei“, în „Vorbirea de acusatiiune a
 procurorului Jeszenszky“, colona 27, șirul 27
 de sus, la pasagiu, unde se vorbesce des-
 pre rusificarea Romanilor din Basarabia,
 în loc de „României“, este a se ceti co-
 rectă așa: „deocă în Basarabia ar sustin
 civa despre sine, că e Română“ etc.“

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
 Redactor responsabil: Gregoriu Maior.

Cursul la bursa din Viena.

Table with exchange rates for various commodities like gold, silver, and bonds from Vienna, dated 6 Septembrie 1893.

Table with exchange rates for currencies like Napoleon's, German, London, and Austrian crowns.

Cursul pieței Brașov.

Table with market rates for various currencies and goods in Brașov, dated 7 Septembrie 1893.

Nr. 10804-893.

PUBLICAȚIUNE.

Din incidentul conducerei sulinarelor pentru procurarea apei din nouă apăduot în singuraticele case...

In sensul §-1 a ordinii orașenești pentru clădirii precum și în sensul §: lui 10 alt regulativului pentru introducerea apei în case...

giul II., prin care li se vor da spre soință condițiunile, pe temeiul cărora se permit ast fel de introduceri.

Toți acei, cari omită această provocare nu numai că se vor pedepsi conform §-lui 86 a susț citatei ordine de clădit...

In fine face acestă magistrat pe făcare atent, cumcă după §-la 10 alt amintitului regulativu fă-are conducere de apă introdusă deja în singuratic case...

Brasov, 29 August 1893.

Magistratul orașenesc.

MARIAZELLER, Picăturile de stomach

cari au efect escelenț în contra tuturor bôlelor de stomach, sunt un medicament neapărat de lipsă pentru ori-ce casă.

Semnele din care se cunosc bôlele de stomach sunt: lipsa de apetit, slăbiciunea stomachului, respirațune cu mirosu greu, umflare (venturi), răgălatu acru, colică, cataru de stomacu, producere excesivă de flăgmă, gâlbîn re, greață și vomare, cărcei la stomach, constipațune seu inculare

Și la durere de capu, încărcarea stomachului cu mănăcări și beuturi, limbrici, suterințe de splina, ficat și hemoroide, aprobatu ca medicamentu siguru de vindicare.

La bôlele indicate s'a constatat picăturile Mariazeller, ca celu mai bun leacu, care confirmă sute de testimonii. Prețulu unei sticle împreună cu prescrierea de intrăbuințare 40 cr. sticla, indoită de mare 70 cr. Expediția centrală prin farmacistulu Carl Brady, Krenzier (Moravia.) S'e se observe marca de contrafacere și subscrierea.

Picăturile veritabile sunt numai acelea pe acăr embalage este lipită o fășă verde cu cuvintele „Bezeuge die Echtheit.“ Acestă fășă portă și subscrierea mea

Veritabile se află în Bra ov: la farmacia Jekelius Wwe, farm. Victor Roth, farm. Jul. Hornung, farm. Franz Kelemen la „Biserica albă“, farm. Eduard Kugler la „Hygiea“, farm. Gust. Jekelius in Husszufalu

AVIS Ū!

Prenumeratiunile la Gazeta Transilvaniei se pot face și ori și când dela 1-ma și 15 a fă-cărei luni.

Domnii abonați s'e binevoiască a arăta în deosebī, când voies ca expedarea s'e li-se făcă după stilulu nou.

Domnii, ce se aboneză din nou, s'e binevoiască a scrie adresa muritū și s'e arate și posta ultimă.

Administraț. „Gaz. Tran

Mersul trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabilu din 1 Maiu 1893.

Large table with train schedules for various routes including Budapest-Predeal, Brașov, Sibiu, and others, listing train numbers, departure times, and arrival times.

Nota: Numerii încaștrați cu linii grôse însemnăză ôrșle de nôpte.